

8

Annales historici Presovienses

ANNALES HISTORICI PRESOVIENSES 8

UNIVERSUM
2 0 0 8

ANNALES HISTORICI PRESOVIENSES VOL. 8/2008

Redakčná rada:

Milan Belej (Prešov)
Imrich Belejanič (Prešov)
Roman Holec (Bratislava)
László Koszta (Szeged)
Albert Kotowski (Bonn)
Rastislav Kožiak (Banská Bystrica)
Imrich Michnovič (Prešov)
Ján Mojdis (Prešov)
Martin Pekár (Prešov) – predseda
Milan Podrimavský (Bratislava)
Karl Schwarz (Wien)
Peter Švorc (Prešov)
Peter Zmátlo (Ružomberok)

Autori: Mgr. Marcela Domenová, PhD., PhDr. Ján Džujko, PhD., Mgr. Ján Endrödi, Mgr. Karin Fábrová, PhD., doc. PhDr. Libuša Franková, CSc., PhDr. Ľudovít Hallon, CSc., PhDr. Martin Javor, PhD., PhDr. Nadežda Jurčišinová, PhD., PaedDr. Miroslav Kmeť, prof. PhDr. Peter Kónya, PhD., PhDr. Peter Kovaľ, PhD., doc. PhDr. Ján Mojdis, CSc., Mgr. Andrea Nociarová, doc. PaedDr. Martin Pekár, PhD., Mgr. Mária Petrovičová, PaedDr. Marta Sendeková, PhDr. Michal Schvarc, PhD., Mgr. Jana Šišjaková, doc. PhDr. Michal Šmigel, PhD., Marek Vizdal, doc. PhDr. Marián Vizdal, CSc.

Recenzenti: PhDr. Milan Belej, CSc., doc. PhDr. Miloslava Bodnárová, CSc., doc. PhDr. Libuša Franková, CSc., PhDr. Anton Karabinoš, PaedDr. Miroslav Kmeť, doc. PaedDr. Martin Pekár, PhD., PhDr. Milan Podrimavský, CSc., doc. PhDr. Dušan Škvarna, CSc., doc. PhDr. Michal, Šmigel, PhD., prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., prof. PhDr. Ferdinand Uličný, DrSc., doc. PhDr. Marián Vizdal, CSc., Mgr. Peter Zmátlo, PhD.

Za obsah príspevkov zodpovedajú jednotliví autori.

© Inštitút histórie, Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 2009.

ISSN 1336-7528

OBSAH

ŠTÚDIE

Marián Vizdal – Marek Vizdal: Výsledky využitia programu Google Earth pri archeologickej prospekcii Východoslovenskej nížiny a Zakarpatskej oblasti Ukrajiny	9
Karin Fábrová: Hospodársky a urbanisticko-architektonický rozvoj mesta Kežmarok v 13. až 15. storočí	26
Ján Endrödi: Mikulášska legenda na maľbách v Chráme sv. Kataríny vo Veľkej Lomnici	39
Marcela Domenová: Zdravotníctvo, hygiena a údržba poriadku v meste Prešov na prelome 15. a 16. storočia	51
Peter Kónya: Evanjelická cirkev v povstaní Františka II. Rákociho	72
Libuša Franková: K otázkam tolerance a intolerance na prešovskom kolégiu v prvej polovici 19. storočia	90
Nadežda Jurčišinová: Prejavy česko-slovenskej vzájomnosti v národopisnej činnosti Pavla Socháňa do vzniku Československa	103
Miroslav Kmet’: Békešská župa v texte Michala Žilinského v publikácii <i>Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild</i> (1891)	117
Ján Mojdis: Helena Turcerová-Devečková a vznik Československa	130
Ján Džujko: Prehľad po slovensky písaných novinách a časopisoch vychádzajúcich na východnom Slovensku v rokoch 1919 – 1938	138
Peter Koval’: Jan Húsek, Ján Ruman a Andrej Dudáš – tri pohľady na slovenský etnický priestor na severovýchode Slovenska v 1. polovici 20. storočia	155
Eudovít Hallon: Hospodárske aktivity Tatra banky na východnom Slovensku v rokoch 1918 – 1938	173
Michal Šmigel’ – Jana Šišjaková: Povojnový antisemitizmus na východnom Slovensku	197

DOKUMENTY

Martin Javor: Modlitby pre slobodomurárov	220
Michal Schvarc – Martin Pekár: Situačné správy prešovského konzulátu Veľkonemeckej ríše k vybraným udalostiam vojnových rokov	243

ŠTUDENTSKÁ VEDECKÁ AKTIVITA

<i>Marta Sendeková</i> : Dioklecián a vznik tetrarchie	276
<i>Mária Petrovičová</i> : Mestskí a verejní notári v Bardejove v 15. storočí	287
<i>Andrea Nociarová</i> : Prechod oddielov UPA územím Slovenska v roku 1947	299
KRONIKA, RECENZIE, GLOSY	318

CONTENTS

STUDIES

Marián Vizdal – Marek Vizdal: The Efficiency Results of the Google Earth Application for the Archaeological Prospection of Eastern Slovak Lowland and the Transcarpathian Ukraine	9
Karin Fábrová: Economic, town-planning and architectural development of Kežmarok in the 13 th – 15 th century	26
Ján Endrödi: St. Nicholas Legend in the St. Catherine of Alexandria Church Paintings in Veľká Lomnica	39
Marcela Domenová: Health Care, Hygiene and Cleaning in Prešov in the Turn of the 15 th and the 16 th Century	51
Peter Kónya: Evangelical Church in the Francis II. Rákóczi Uprising	72
Libuša Franková: About Questions of Tolerance and Intolerance in Evangelical Grammar School of Prešov in the First Half of the 19 th Century	90
Nadežda Jurčišinová: Expressions of Czech-Slovak Intercommunity in Ethnographical Activities of Pavol Socháň till Creation of Czechoslovakia	103
Miroslav Kmet’: Békes County in the Michal Žilinský’s Book <i>Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild</i> (1891)	117
Ján Mojdis: Helena Turcerová-Devečková and the Establishment of Czechoslovakia	130
Ján Džujko: Outline of Slovak Magazines and Newspapers Issued in the Eastern Slovakia during 1919 – 1938	138
Peter Koval’: Jan Húsek, Ján Ruman and Andrej Dudáš – Three Views on the Slovak Ethnic Territory in North-Eastern Slovakia in the First Half of 20 th Century	155
Eudovít Hallon: Economic Activities of Tatra Banka in the Eastern Slovakia during 1918 – 1938	173
Jana Šišjaková – Michal Šmigel’: Anti-Jewish Riots after World War II – East Slovakia in 1945 – 1947	197

DOCUMENTS

Martin Javor: Prayers for Freemasons	220
Michal Schvarc – Martin Pekár: The Prešov Consulate of the German Reich Situation Reports Regarding the Selected Events of the War Period	243

STUDENTS' SCIENTIFIC WORK

<i>Marta Sendeková</i> : Diocletianus and the Institution of Tetrarchy	276
<i>Mária Petrovičová</i> : Town and Public Notaries in Bardejov in the 15 th Century ..	287
<i>Andrea Nociarová</i> : Ukrainian Insurgent Army Crossing Through the Territory of Slovakia in 1947	299
CRONICLE, REVIEWS, ANNOTATIONS	318

ŠTÚDIE
ARTICLES

VÝSLEDKY VYUŽITIA PROGRAMU GOOGLE EARTH PRI ARCHEOLOGICKEJ PROSPEKЦИИ VÝCHODOSLOVENSKEJ NÍŽINY A ZAKARPATSKEJ OBLASTI UKRAJINY

Marián Vizdal – Marek Vizdal

VIZDAL, Marián – VIZDAL, Marek: The Efficiency Results of the Google Earth Application for the Archaeological Prospection of Eastern Slovak Lowland and the Transcarpathian Ukraine. In: *Annales historici Presovienses 8/2008*. Prešov : Universum, 2009, pp. 9-25.

Beginning with the introductory overview of the history of Eastern Slovak Lowland's archaeological survey and the human activities that initiated them, this paper contains a briefly described development of the archaeological aerial survey in Slovakia. The core of the paper lies in the presentation of the efficiency results of the Google Earth application used in the archaeological survey of Eastern Slovak Lowland and Transcarpathia since the year 2006. Efficiency of this method, based on the Earth's surface mapping *from orbiting satellites*, has been proven by tens of localities with identified point/line attributes. These provide a new perspective on the form and extent of prehistoric and early historic anthropogenic objects in the above-mentioned regions. The new findings need to be further validated by geophysical measuring that can recognize potential natural anomalies. Based upon such results we will be able to classify some of the closed simple and multiple circular objects as a confirmed presence of localized roundels in the North-eastern part of the Tisza river basin. To sum up, in a near future we shall expect it to play a vital role in the archaeological prospection and cultural landscape documentation in connection with the aerial archaeology and *archaeological* remote sensing.

K prvým systematicky vedeným prieskumom na Východoslovenskej nížine zameraným na zisťovanie stôp po pravekých sídliskách patria výskumné aktivity Š. Janšáka a jeho spolupracovníkov. V rokoch 1930 – 1933 realizoval v predpoliach Zemplínskych vrchov – „Zemplínskeho ostrova“ povrchové zbery zamerané na získavanie a štúdium obsidiánovej štiepanej industrie.¹ Posun v poznaní intenzity osídlenia ako aj kultúrnej rôznorodosti pravekých spoločenstiev priniesli terénne prieskumy vyvolané výstavbou Trate družby na trase Košice – Čierna nad Tisou (od roku 1951).² S postavou K. Andela je spätý najrozsiahlejší prieskum terénov Východoslovenskej nížiny metódou „per pedes“. Výsledkom jeho pozoruhodných prospekcií v rokoch 1953 – 1954 sú desiatky objavených lokalít z obdobia pravekých, včasnohistorických i stredovekých

---

1 JANŠÁK, Štefan: *Praveké sídliská s obsidiánovou industriou na východnom Slovensku*. Bratislava 1935.

2 SOUDSKÝ, Bohumil – BŘEŇ, Jiří: Archeologický průzkum Trati družby Košice – Čierna nad Tisou v r. 1951. In: *Archeol. rozhl.*, 6, 1954, s. 463-464.

dejín.³ Získaný materiál z viacerých nálezísk je doteraz východiskom pri formulovaní téz o ekonomických, spoločenských a kultúrnych prejavoch ako aj o ich zmenách v uvedených obdobiach. Zároveň je potrebné uviesť fakt, že nemálo K. Andelom objavených lokalít je pre jeho spôsob určovania miest nálezov orientovaný len k názvom polôh v chotároch obcí dnes „nezvestných“. Z ďalších bádateľov, ktorí na tomto území pravidelne vykonávali archeologické prieskumy, musíme spomenúť V. Budinského-Kričku, J. Vizdala a S. Šišku. S ich činnosťou je vo výraznej miere spojené Zemplínske múzeum v Michalovciach, ktoré malo v osobe zakladateľa a riaditeľa J. Vizdala tri desaťročia fundovaného odborníka a organizátora archeologických terénnych prác.

Spoločným menovateľom povrchových zberov je zisťovanie a štúdium lokalít na základe archeologických artefaktov, ktoré sú v dôsledku ľudskej činnosti istým spôsobom narušené. Terénne prospekcie prebiehajú najčastejšie na poliach s každoročne narúšanou humóznou vrstvou. Ak sú orbou zasiahnuté tmavosfarbené výplne objektov antropogénneho pôvodu (sídliskových jám, hliníkov, hrobov a i.), dostávajú sa artefakty a ďalšie doklady ľudskej činnosti na povrch.

Budovanie diaľkových rozvodov energie v 70. rokoch 20. stor. prinieslo nové možnosti vyhľadávania archeologických nálezísk. Sledovaním profilov rýh v dĺžke desiatok kilometrov sa zistili a záchranými výskumami preskúmali aj lokality, ktoré dnes môžeme pokladať za klasické (napr. Ižkovce, Veľké Raškovce). Ďalšou z možností získavať doklady o pravekom osídlení v extravilánoch našich obcí je sledovanie melioračných a rekultivačných prác, ktoré boli uskutočňované vo veľkom rozsahu do roku 1989. Zo zákona je nevyhnutná prítomnosť archeológov v teréne pri prácach, ktoré prinášajú veľkoplošné porušenie pôdneho krytu a v dôsledkoch trvalú zmenu krajinného reliéfu – skryvky pri otvaraní povrchových baní, výstavba vodných diel, priemyselných parkov, diaľnic a i. Špecifickým dôvodom pre sledovanie pobrežných línií vodných nádrží je odplavovanie povrchových vrstiev pôdy, čím sa môže dosiahnuť úroveň, na ktorej sa začínajú črtiť pôdorysy archeologických objektov.⁴

Dnes musíme registrovať skutočnosť, že v nebývalých rozmeroch a množstve dochádza k nezámernému odkrývaniu „podzemného archívu“. Rýchlosť, s akou sa realizujú zemné práce a výstavba, hrozia reálnym nebezpečením, že sa nenávratne zničia archeologické nálezové celky, ktoré sú jedinečné a neobnoviteľné.

V súčasnosti sa archeologická veda usiluje získať z nálezísk čo najväčší počet informácií. Tento zámer nevyhnutne vyžaduje širokú spoluprácu z ďalšími odbormi prírodných, humanitných a matematicko-fyzikálnych vied. Dochádza k uplatňovaniu nových terénnych metód a techník, ktoré nahrádzajú tradičné postupy archeologických prieskumov nedeštruktívnym vyhľadávaním a vyhodnocovaním archeologických objektov

---

3 ANDEL, Karol: Výsledok archeologického prieskumu na zemplínsko-užskej nížine v r. 1953 – 1954. In: *Vlastivedný zborník I.* Košice 1955, s. 144-171.

4 Typickým príkladom je objav staroneolitického sídliska na južnom okraji bazény Zemplínskej Šíravy v extraviláne Zalužíc v roku 1991. Sídliskové jamy v centrálnom areáli osady boli zistené a preskúmané vďaka odplaveniu asi 60 cm hrubej vrstvy pôdy v priebehu 26 rokov existencie vodnej nádrže (od roku 1965).

a štruktúr. Poznatky získané nedeštruktívnym archeologickým prieskumom majú predbežný či doplnujúci ráz.⁵

Ako zvlášť efektívny spôsob komplexného a nedeštruktívneho prieskumu krajiny sa javí fotografická dokumentácia krajiny z lietadiel, resp. satelitov. Porastové a pôdne príznaky umožňujú leteckej archeológii identifikovať doteraz neznáme archeologické objekty a ich zoskupenia. Pri dokumentácii lokality, kde bol archeologický výskum už vykonaný, umožňuje nám veľkoplošný záber z výšky (kolmý alebo šikmý) rozoznať priestorové súvislosti medzi objektmi a uvedomiť si celkovú rozlohu a štruktúru náleziska. Úspešnosť leteckej prospekcie je podmienená úrovňou vegetačných, klimatických, atmosférických a optických podmienok.

Prvé letecké fotografie archeologických lokalít alebo architektonických pamiatok sú z územia Slovenska zaznamenané v 30. rokoch 20. storočia. Patrí k nim kolmá snímka rímskeho tábora v Iži z roku 1936.⁶ K prvým snímkam z „vtáčej“ perspektívy na východnom Slovensku možno zaradiť dokumentačnú fotografiu Spišského hradu z roku 1937.⁷ V období po druhej svetovej vojne vývoj leteckej archeológie vo všetkých socialistických štátoch z politických dôvodov ustrnul. Situácia na Slovensku je načrtnutá v štúdiu Letecká prospekcia v archeológii na Slovensku.⁸ Ako prvá archeologická pamiatka zistená z lietadla sa uvádza objav ranostredovekého hradiska pri Majcichove (1967). Počiatok cieľného rozvíjania programu leteckej archeológie pod vedením I. Kuzmu je spojený s rokom 1987.⁹ Bol zameraný, a vo veľkej miere je tomu tak dodnes, na oblasť JZ Slovenska. Pre región východného Slovenska je príznačné zaostávanie vo využívaní mapovania a vyhľadávania archeologických nálezísk pomocou leteckej archeológie. Letecké snímkovanie tu bolo používané najmä z dôvodu dokumentácie stavu pravekých a najmä stredovekých pamätníkov. Od polovice 90. rokov 20. storočia umožnili prostriedky z rozsiahlych investičných akcií niekoľko prieskumných letov v regiónoch stredného a východného Slovenska.¹⁰ V oblasti JZ Slovenska vďaka priaznivým podmienkam v rokoch 1999 – 2000, došlo k viacerým významným objavom, kedy sa porastové príznaky kontrastne prejavovali nad archeologickými objektmi, antropogénnymi zásahmi i anomáliami geologického podložja.¹¹ Situácia v regiónoch východného Slovenska bola výrazne nepriaznivejšia. Na Východoslovenskej nížine nebol zistený ani jediný objekt.¹² Výnimkou boli pozitívne

---

5 KUNA, Martin a kol.: *Nedestruktívni archeologie*. Praha 2004, s. 15.

6 MENCL, Václav: *Středověká architektúra na Slovensku*. Praha; Prešov 1937, Obr. 1.

7 SCHÜRER, Oskar – WIESE, Erich: *Deutsche Kunst in der Zips*. Brünn; Wien; Leipzig 1938.

8 HANZELYOVÁ, Elena – KUZMA, Ivan – RAJTÁR, Ján: Letecká prospekcia v archeológii na Slovensku. In: *Archeol. rozhl.*, 1996, 2, s. 194-212.

9 KUNA, Martin a kol.: *Nedestruktívni archeologie*. Praha 2004.

10 HANZELYOVÁ, Elena – KUZMA, Ivan – RAJTÁR, Ján: *Letecká prospekcia v archeológii...*, s. 196.

11 KUZMA, Ivan – BLAŽOVÁ, Elena – BARTÍK, Martin – RAJTÁR, Ján: Letecká prospekcia na Slovensku. In: *AVANS 2000*. Nitra 2001, s. 112-138.

12 KUZMA, Ivan – TIRPÁK, Ján: Niektoré výsledky leteckej prospekcie v rokoch 1999 – 2002 v AÚ SAV Nitra. In: *Ve službách archologie IV*. Brno 2003, s. 30.

príznyaky v obilí zistené v Čerhove, okr. Trebišov, svedčiacie o prítomnosti sídliskových objektov v polohe Pri hradскеj.¹³ Na základe povrchových zberov, ktoré v tejto oblasti vykonáva od roku 2002 M. Il'ko v spolupráci s Inštitútom histórie FF PU, ich môžeme zaradiť do obdobia mladého neolitu až eneolitu. Z východného Slovenska sú spomínané aj „stopy priekopových opevnení, oválneho, kruhového alebo kruhovitého tvaru s priemerom 25-30 metrov“, avšak bez bližšieho uvedenia lokalít.¹⁴

Autori príspevku od roku 2006 aplikujú na štúdium Východoslovenskej nížiny internetový program Google Earth. Satelitné zobrazenia zemského povrchu s možnosťou jeho detailného priblíženia sú obsahom viacerých internetových stránok. Z dostupných programov predstavujú užitočnú formu štúdia krajiny, ktorá je zachytená v istom časovom bode a vystupuje tak ako statický obraz. K pozitívnym stránkam uvedeného programu z hľadiska archeologickej prospekcie patrí: 1. ekonomická nenáročnosť pri časovo neobmedzenom prehľadávaní terénu, 2. možnosť skúmať ľubovoľné miesto zemského povrchu s možnosťou zmeny výšky, svetových strán a uhla pohľadu, 3. zastavenie pohybu nad krajinou a približovanie k optimálnemu bodu rozlíšenia, 4. zistené bodové alebo líniové objekty sú okamžite súradnicovo fixované, k dispozícii sú údaje o nadmorskej výške a sklone terénu, 5. útvary môžeme zmerať v rôznych mierkach (cm, m, km a i.). Nevýhodou programu je pomerne dlhá doba, v ktorej je obraz krajiny ponechaný v programe bez zmeny.

Východoslovenská nížina

Už prvé prieskumy Východoslovenskej nížiny priniesli pozitívne dôkazy o možnosti využívania programu Google Earth pri identifikovaní pravekých sídelných areálov, pohrebísk resp. ich častí zviditeľnených porastovými a pôdnymi príznakmi. Zároveň bolo možné pozorovať farebné zmeny v pôde a vegetácii signalizujúce rozdiely v zložení geologického podložía, prejavy zložitých hydrologických pomerov – naplaveniny, podmáčané plochy, staré riečne meandre.

Z farebných príznakov, ktoré môžeme pokladať za stopy antropogénnych aktivít sa v priestore Východoslovenskej nížiny ako najpočetnejšie objavujú bodové objekty. Detekovali sa aj vegetačné líniové príznaky reprezentované líniami priekop a uzatvorenými lineárnymi útvarmi. Zvláštnou skupinou zistených útvarov sú objekty v podobe štylizovaných obrazcov. Otázka ich pôvodu, vysvetlenie spôsobu ich vzniku a prípadne účelu bude predmetom ďalšieho výskumu (tab. 1).

Pravekú krajinu Východoslovenskej nížiny na základe pozorovaní môžeme vnímať ako istý súbor viac či menej rozsiahlych sídelných areálov. Stretávame sa aj s kontinuálnym záujmom o istý typ krajiny, v ktorom morfológia objektov svedčí o jej dlhodobom

---

13 KUZMA, Ivan – BLAŽOVÁ, Elena – BARTÍK, Martin – RAJTÁR, Ján: *Letecká prospekcia na Slovensku...*, s. 116.

14 Tamže, s. 113.

Tabuľka č. 1: Druhy antropogénnych objektov zistených na lokalitách
Východoslovenskej nížiny.

1.	Michalovce	•						
2.	Lúčky	•						•
3.	Hnojné	•						
4.	Závadka	•	•					
5.	Fekišovce					•		
6.	Sobrance		•					
7.	Vojnatina			•				
8.	Sejkov				•	•		
9.	Jenkovce	•						
10.	Svätuš	•						
11.	Lesné		•			•		
12.	Moravany	•	•?					
13.	Čečehov	•						
14.	Lastomír	•	•?					
15.	Trhovište	•			•			
16.	Laškovce							
17.	Pozdišovce	•						
18.	Vinné	•						
19.	Bánovce nad Ondavou	•						
20.	Hatalov	•						
21.	Bracovce	•	•					
22.	Budkovce	•			•			
23.	Dúbravka	•	•					
24.	Slavkovce	•						
25.	Malčice	•	•					
26.	Malé Raškovce	•	•					
27.	Palín	•	•					•
28.	Syretava		•				•	
29.	Vysoká nad Uhom		•					
30.	Tušická Nová Ves			•				
31.	Sečovce	•						
32.	Kuzmice	•		•		•		
33.	Nižný Žipov	•						
34.	Krišovská Liesková		•					

35.	Čierne Pole		•	•				
36.	Zemplínske Jastrabie	•	•					
37.	Vojany					•		
38.	Cejkov	•						
39.	Luhyňa	•						
40.	Čerhov	•	•?					
41.	Veľká Trňa	•						
42.	Malá Trňa		•		•			

Legenda:

■ – bodové vegetačné príznaky

○ – kruhové priekopové útvary

□ – pravidelné štvoruhlové pôdorysy – uzavreté

▨ – vegetačné líniové príznaky – neuzavreté

⊠ – kruhové žľaby – hroby, mohyly

■ – porastové príznaky v podobe veľkých plošných útvarov

▣ – objekty usporiadané vo vnútri väčšieho líniového útvaru

využívaní, vytváraním a udržiavaní. Polykultúrne osídlenie lokality sa v teréne prejavuje v podobe palimpsestu (Malé Raškovce, Stretava, Malčice a i.). Celkovo bolo rozpoznávaných 42 lokalít (50 polôh) s predpokladanými archeologickými objektmi (mapa č. 1).

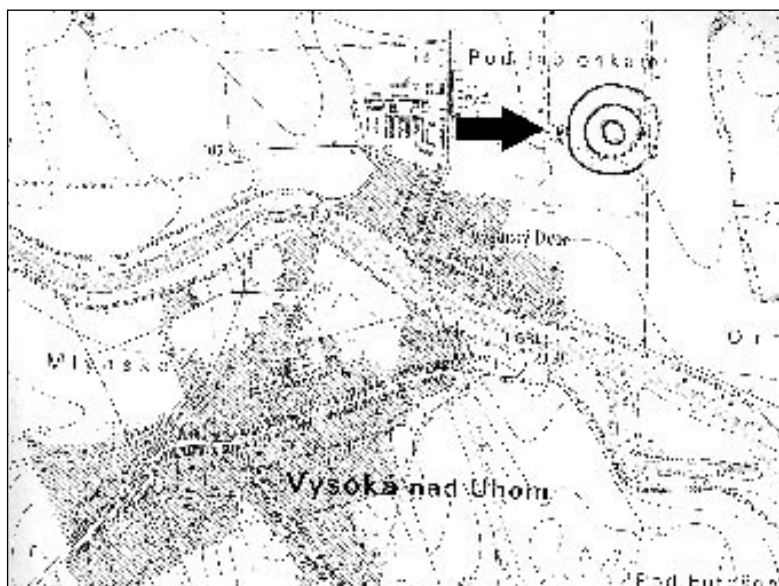

Mapa č. 1:

Východoslovenská nížina. Prehľad lokalít, na ktorých boli aplikovaním programu Google Earthu rozpoznané bodové a líniové príznaky. (Čísla na mape sú zhodné s číslami v tabuľke č. 1)

Údaje o zistených náleziskách:

1. Michalovce poloha Široké, jamy, pozitívne porastové príznaky, nedatované.
2. Lúčky (okr. Michalovce), poloha Na pláňach, líniový porastový príznak (165x112m) vnútorne členený obdĺžnikovými útvarmi, nedatované, bodové porastové príznaky (500m Z od hrádze), nedatované (obr. 1).
3. Hnojné (okr. Michalovce), poloha Veľká lúka, jamy, pozitívne pôdne príznaky registrované v dĺžke 500m v smere JZ-SV., sídliskové objekty, kultúra s mladou lineárnou keramikou (obr. 1).

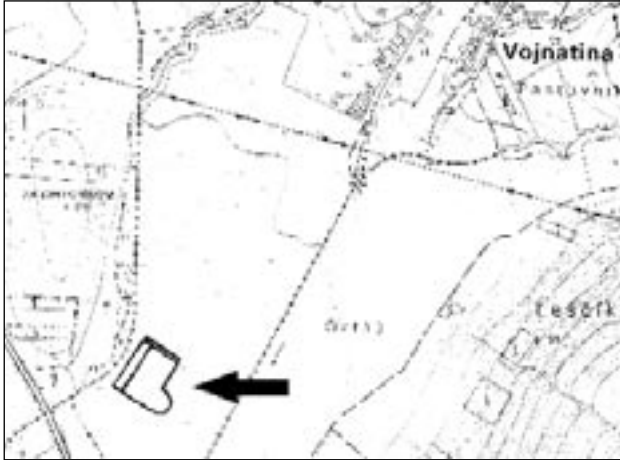

Obr. 1: Vysoká nad Uhom (okr. Michalovce). Situačný plán s trojitým rondelom (?). Mierka 1:10 000

4. Závadka (okr. Michalovce), poloha Za mŕtvou cestou, JZ časť extravilánu obce, bodové pozitívne porastové príznaky, dvojitá kruhová priekopa, priemer vonkajšieho kruhu – 115m, priemer vnútorného kruhu – 36m, nedatované, (obr. 1).
5. Fekišovce (okr. Sobrance), poloha Dlhé lúky, J časť extravilánu obce, kruhové pôdne a porastové príznaky (mohyly?) priemer 26-28m, nedatované.
6. Sobrance poloha Široké pod Lukavicou, kruhová priekopa, priemer – 300m, sídlisko (?), nedatované.
Miestna časť Komárovce, poloha Kľukatina, kruhová priekopa, priemer – 420m, sídlisko (?), nedatované.
7. Vojnatina (okr. Sobrance), poloha Ortáš, JZ časť extravilánu obce negatívne obdĺžnikový líniový útvar (100x60m), hrádok (?), nedatované.

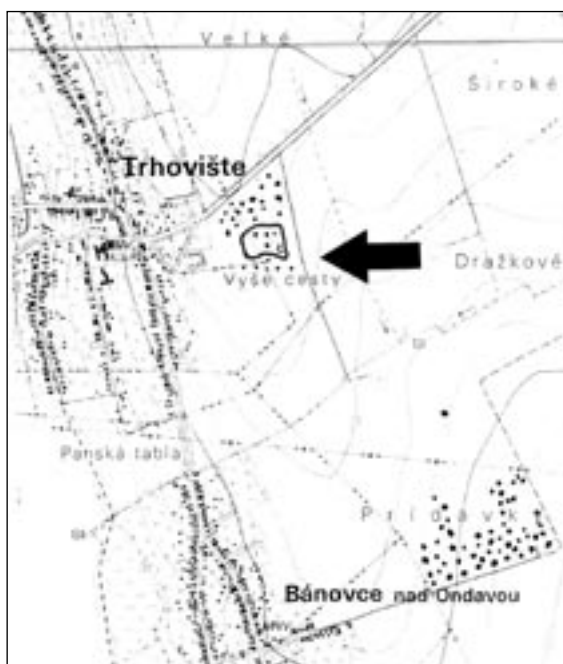
8. Sejkov (okr. Sobrance), poloha Farský grúň, JZ časť chotára, oblúkovitá priekopa, kruhové žľaby, nedatované.
9. Jenkovce (okr. Sobrance), poloha Na hľbokej brázde, Z časť chotára, bodové porastové príznaky, poloha Paškov, J časť chotára, bodové porastové príznaky, nedatované.
10. Svätuš (okr. Sobrance), poloha Moľva, SZ časť extravilánu obce, pozitívne bodové príznaky, nedatované.

Obr. 2: Vojnatina (okr. Sobrance) poloha Ortáš. Situačný plán s vyznačeným negatívnym porastovým príznakom. Mierka 1:10 000

11. Lesné (okr. Michalovce), poloha Funduš, S časť chotára, kruhový útvar s priemerom 285 m, kruhové žľaby (hroby?), V svah Pozdišovskej pahorkatiny, nedatované.
12. Moravany (okr. Michalovce), poloha Štredne poľo, jamy, pôdne príznaky, dokumentácia areálu neolitického sídliska, poloha Vyše roška, porastové príznaky sformované do kruhového líniového útvaru, obe polohy situované na Z svahoch Pozdišovskej pahorkatiny (nadm. v. – 165 – 175 m n. m.), nedatované.
13. Čečehov (okr. Michalovce), poloha Nové lazy, SZ časť extravilánu, bodové, porastové príznaky, plocha – 370 x 290 m, nedatované.
14. Lastomír (okr. Michalovce), poloha Diely, JZ časť extravilánu, bodové objekty, dvojnásobný oblúkovitý líniový útvar (kruh?), plocha 900 x 200 m, nedatované.
15. Trhovište (okr. Michalovce), poloha Vyše cesty (Dubková), V časť chotára, bodové objekty, líniové priekopy nepravidelného obdĺžnikového tvaru, nedatované (obr. 3).
16. Laškovce (okr. Michalovce), poloha Prídavky, Z časť extravilánu, jamy, bodové porastové príznaky, jednoduchá kruhová priekopa – priemer 110 m, nedatované.
17. Pozdišovce (okr. Michalovce), poloha Plušte, Z časť extravilánu (chrbát Pozdišovskej pahorkatiny), bodové porastové príznaky, nedatované.

18. Vinné (okr. Michalovce), poloha Varkond, ľavá strana cesty Michalovce – Vinné, J od Šíravského kanála, jamy, porastové príznaky (sídliisko), plocha 450 x 200 m, nedatované.
19. Bánovce n/Ondavou (okr. Michalovce), poloha Na Revickom, V časť extravilánu, jamy, bodové porastové príznaky, plocha 1 100 x 400 m, nedatované (obr. 3).

Obr. 3: Situačný plán s vyznačením bodových a líniového príznaku v extravilánoch obcí Trhovište a Bánovce nad Ondavou (okr. Michalovce). Mierka 1:25 000

20. Hatalov (okr. Michalovce), poloha Veterník, JV časť extravilánu, bodové porastové príznaky, sídlisko kruhový priekopový útvar, priemer 166 m, evidovaná polykultúrna lokalita (eneolit, ml. doba bronzová, ml. doba rímska, včasný stredovek).¹⁵
21. Bracovce (okr. Michalovce), poloha Ceholňa, V časť extravilánu, bodové porastové príznaky, dvojité (?) kruhová priekopa, priemer – 185 m, nedatované.
22. Budkovce (okr. Michalovce), poloha Konopianky, Z časť chotára, bodové porastové príznaky a líniové priekopy, nedatované.

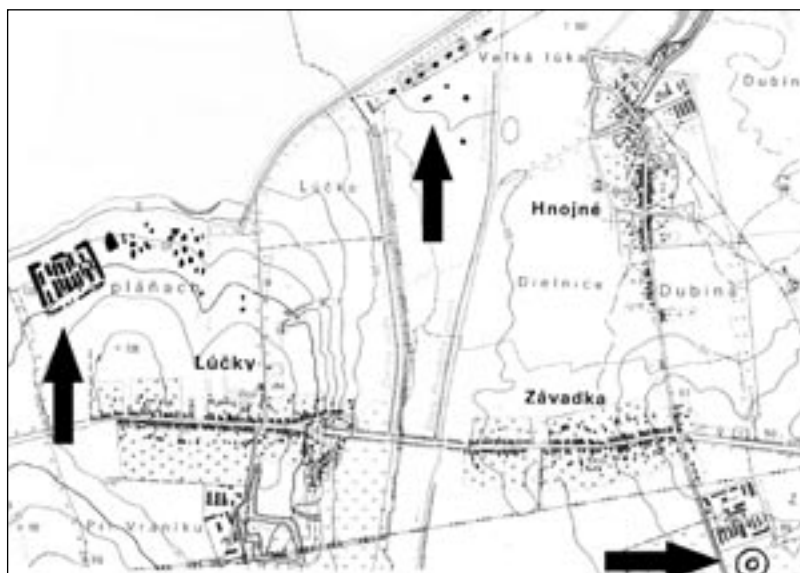
15 HORVÁTHOVÁ, Eva – HREHA, Rastislav: Nálezy z Hatalova. In: *AVANS 2005*. Nitra 2007, s. 86.

23. Dúbravka (okr. Michalovce), poloha Komanica, S časť extravilánu, kruhový priekopový útvar, priemer – 68 m, bodové porastové príznaky, nedatované.
24. Slavkovce (okr. Michalovce), poloha Pánska pažiť, SZ časť chotára, jamy – porastové príznaky, sídlisko, neolit.
25. Malčice (okr. Michalovce), poloha Za mlynom, V časť extravilánu, nepravidelná kruhová priekopa, priemer – 328 m (sídlisko?), bodové porastové príznaky, nedatované (obr. 4).

Obr. 4: Malčice (okr. Michalovce). Situačný náčrt so zistenými uzavretými líniovými útvarmi. Mierka 1:10 000

26. Malé Raškovce (okr. Michalovce), poloha Sušiareň tabaku, Z časť chotára, dvojité (?) kruhová priekopa, priemer – 167 m, bodové porastové príznaky, nedatované.
27. Palín (okr. Michalovce), poloha Návozok, SZ časť chotára, bodové porastové príznaky, dva obdĺžnikové pôdorysy s vnútorným členením, nedatované.
Poloha Za Laborcom (Horný les), Z časť extravilánu pri katastrálnej hranici s Budkovcami, bodové porastové príznaky, 2-3 násobná kruhová priekopa, priemer vonkajšieho kruhu – 97 m, nedatované.
28. Stretava (okr. Michalovce), poloha Na palínsku cestu, S časť chotára, dve kruhové priekopy, priemery – 155 a 120 m, nedatované.
Poloha Čejma (Zadrik), V časť chotára, porastový veľkoplošný príznak „postava“, plocha 850 x 440 m, polykultúrna lokalita (neolit – slovanské obdobie), poloha Kanaše, V časť chotára, pozitívny porastový príznak orientovaný v smere SZ – JV, dĺžka – 300 m, nedatované.
29. Vysoká nad Uhom (okr. Michalovce), miestna časť Vysocký Dvor, poloha Pod jablonkami, trojitý kruhový útvar, priemer vonkajšieho kruhu – 365 m, stredného – 240 m, vnútorného – 82 m, nedatované (obr. 5).

Obr. 5: Situačný plán so zistenými útvarmi v extravilánoch obcí Lúčky, Hnojné a Závadka (okr. Michalovce). Mierka 1:10 000

Obr. 6: Stretava (okr. Michalovce). Situačný plán kruhových priekop. Mierka 1:10 000